

[Uz Sākumlapu](#) > ... > [Prasības iesniegšana Tiesā](#) > [Kur Un Kā](#) > [Kuras Valsts Tiesības Jāpiemēro?](#) > [Austria](#)

Kuras valsts tiesības jāpiemēro?

Saturu nodrošina

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Tiesību avoti

1.1 Valsts tiesību normas

Austrijas starptautiskās privāttiesības ir kodificētas pamatlikumā: 1978. gada 15. jūnija Likumā par starptautiskajām privāttiesībām (*Gesetz über das internationale Privatrecht – IPR-Gesetz*), kas publicēts Federālajā tiesību aktu laikrakstā Nr. 304/1978. Ārpus Likuma par starptautiskajām privāttiesībām (turpmāk SPTL) pastāv šādas kolīziju tiesību normas:

- 1979. gada 8. marta Federālā likuma, ar ko pieņem patērētāju tiesību aizsardzības normas (Patērētāju tiesību aizsardzības likums – *KSchG*) 13.a pants (*Bundesgesetz vom 8. März 1979, mit dem Bestimmungen zum Schutz der Verbraucher getroffen werden (Konsumentenschutzgesetz - KSchG)*), publicēts Federālajā tiesību aktu laikrakstā Nr. 140/1979.
- Federālā likuma par nekustamā īpašuma daļlaika lietojuma tiesību iegādi (Likums par daļlaika lietojuma tiesībām – *TNG*) 11. pants (*Bundesgesetz über den Erwerb von Teilzeitnutzungsrechten an unbeweglichen Sachen (Teilzeitnutzungsgesetz – TNG)*), publicēts Federālajā tiesību aktu laikrakstā I Nr. 32/1997.
- Federālā likuma, ar kuru īsteno Direktīvu 93/7/EEK par no dalībvalsts teritorijas nelikumīgi izvestu kultūras priekšmetu atgriešanu, 20. pants (*Bundesgesetz zur Umsetzung der Richtlinie 93/7/EWG über die Rückgabe von unrechtmäßig aus dem Hoheitsgebiet eines Mitgliedstaates der Europäischen Gemeinschaft verbrachten Kulturgütern*), publicēts Federālajā tiesību aktu laikrakstā I Nr. 67/1998.
- Federālā likuma par civiltiesisko atbildību par jonizējošas radiācijas izraisītu kaitējumu 23. pants (Likums par atbildību par jonizējošu radiāciju 1999 – *AtomHG 1999*) (*Bundesgesetz über die zivilrechtliche Haftung für Schäden durch Radioaktivität (Atomhaftungsgesetz 1999 – AtomHG 1999)*), publicēts Federālajā tiesību aktu laikrakstā I Nr. 170/1998.
- Federālā likuma par norēķinu galīgumu maksājumu un vērtspapīru norēķinu sistēmās (Likums par norēķinu galīgumu) 16. un 18. pants (*Bundesgesetz über die Wirksamkeit von Abrechnungen in Zahlungs- sowie Wertpapierliefer und -abrechnungssystemen (Finalitätsgesetz)*), publicēts Federālajā tiesību aktu laikrakstā I Nr. 98/2001.
- Maksātnespējas kodeksa 221. līdz 235. pants (*Insolvenzordnung*).

1.2 Daudzpusējas starptautiskās konvencijas

IPRG 53. pantā noteikts, ka tas neskar starptautiskos nolīgumus, kuri prevalē ne tikai pār šā likuma normām, bet arī pār valsts kolīziju tiesību normām. Šādās daudzpusējās starptautiskajās konvencijās, kuru līgumslēdzēja valsts ir Austrija, iekļautas kolīziju tiesību normas:

- 1956. gada 24. oktobra Hāgas Konvencija par tiesību aktiem, kas piemērojami attiecībā uz bērnu uzturlīdzekļu nodrošināšanas pienākumu;
- 1961. gada 5. oktobra Hāgas Konvencija par iestāžu pilnvarām un tiesību aktiem, kas piemērojami attiecībā uz bērnu aizsardzību;
- 1961. gada 5. oktobra Hāgas konvencija par tādu tiesību normu kolīzijām, kuras attiecas uz testamentāro darījumu formu;

- 1971. gada 4. maija Hāgas konvencija par ceļu satiksmes negadījumiem piemērojamo likumu;
- 1970. gada 20. septembra *C/IEC* konvencija par bērna atzīšanu par laulībā dzimušu turpmākajās laulībās;
- 1996. gada 19. oktobra Hāgas konvencija par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, atzīšanu, izpildi un sadarbību attiecībā uz vecāku atbildību un bērnu aizsardzības pasākumiem;
- 2000. gada 13. janvāra Hāgas konvencija par pieaugušo personu starptautisku aizsardzību;
- 2007. gada 23. novembra Hāgas Protokols par uzturēšanas saistībām piemērojamiem tiesību aktiem.

1.3 Svarīgākās divpusējās konvencijas

Kolīziju tiesību normas ir iekļautas šādos divpusējos nolīgumos:

- Sadraudzības un pastāvīgas dzīvesvietas/darījumdarbības vietas nolīgums, ko 1959. gada 9. septembrī Austrijas Republika noslēgusi ar Irānas Impēriju;
- Līgums par savstarpējiem tiesiskiem darījumiem, ko 1954. gada 16. decembrī Austrijas Republika noslēgusi ar Dienvidslāvijas Federatīvo Tautas Republiku;
- Līgums par savstarpējām attiecībām civiltiesību jautājumos un dokumentāciju, ko 1963. gada 11. decembrī Austrijas Republika noslēgusi ar Polijas Tautas Republiku.

2 Kolīziju normu piemērošana

2.1 Vai tiesnesim ir pienākums pēc savas iniciatīvas piemērot kolīziju normas?

Ārvalstu tiesību aktus piemēro oficiāli un tieši tādā pašā veidā kā šo aktu sākotnējās piemērošanas teritorijā (SPTL 3. pants).

2.2 Atgriezeniskā norāde

Saskaņā ar SPTL 5. pantu, ja uz atbilstīgo tiesību aktu nav īpašas atsauces, ir jāievēro atgriezeniskā atsauce (*renvoi*). Ja ārvalstu tiesību aktā atsauces uz Austrijas tiesību aktu, tad noteicošais ir Austrijas tiesību akts. Ja ārvalstu tiesību aktā atsauces uz tiesību aktu, uz kuru jau ir atsauce, tad noteicošais ir tas tiesību akts, uz kuru ir izdarīta pirmā atsauce.

2.3 Piesaistes kritērija izmaiņas

Ja priekšnosacījumus, kas nosaka piesaisti konkrētam tiesiskajam regulējumam, vēlāk maina, tas parasti neskar jau izskatītas lietas faktiskos apstākļus (SPTL 7. pants). Tāpēc pabeigtu faktisko apstākļu gadījumā noteicošie tiesību akti ir tie, kas bija spēkā tajā laikā, kad iestājās šie faktiskie apstākļi, savukārt lietas apstākļu turpināšanās gadījumā noteicošie tiesību akti ir tie, kas ir spēkā apstākļu novērtēšanas brīdī.

2.4 Izņēmumi kolīziju normu piemērošanā

Minētos tiesību aktus nepiemēro, ja to piemērošanas rezultātā rastos situācija, kas nav savienojama ar Austrijas tiesību sistēmas pamatvērtībām (SPTL 6. pants).

Saskaņā ar Austrijas tiesību aktiem pastāv tādi noteikumi, kas ir piemērojami neatkarīgi no starptautisko privāttiesību noteikumiem (prevalējošās imperatīvās normas). Daži no šiem noteikumiem pēc būtības ir prevalējošās imperatīvās normas tāpēc, ka to formulējums šādi paredz, taču citi — vienīgi to mērķa dēļ.

Prevalējošās imperatīvās normas ir izklāstītas, piemēram, Likuma, ar ko pielāgo darba līguma tiesības (*Arbeitsvertragsrechts-Anpassungsgesetz - AVRAG*) 7., 7.a un 7.b pantā, kas paredz, ka neatkarīgi no piemērojamiem tiesību aktiem, strādniekiem Austrijā pienākas vismaz tāds atalgojums, kāds noteikts koplīgumā, un minimālais atvaļinājuma laiks. Tālāk prevalējošā imperatīvā normā ir sniegta *KSchG* 13.a panta 2) punktā, saskaņā ar kuru *KSchG* 6. pants (par nepieņemamiem līguma nosacījumiem), Civilkodeksa (*ABGB*) 864.a pants (par neparastu vispārējo uzņēmējdarbības un līgumu nosacījumu normu spēkā esamību) un *ABGB* 879. panta 3. punkts (par uzņēmējdarbības un līgumu normu, kas ir klaji pretrunā ar patērētāju tiesību aizsardzību, spēkā neesamību) ir izšķiroši neatkarīgi no līgumu reglamentējošiem tiesību aktiem, ja līgums noslēgts saistībā ar tirgotāja Austrijā veiktu darbību ar nolūku noslēgt šādu līgumu.

2.5 Ārvalstu tiesību pārbaude

Ārvalstu tiesību aktus noskaidro oficiālā ceļā. Šajā nolūkā tiesa var pamatoties uz pušu sadarbību, Federālās Tieslietu ministrijas sniegto informāciju vai ekspertu ziņojumiem. Ja saprātīgā laikposmā nevar noskaidrot ārvalstu tiesību aktus, neskatoties uz ievērojamiem centieniem to izdarīt, tad piemēro Austrijas tiesību aktus (SPTL 4. pants).

3 Kolīziju normas

3.1 Līgumsaistības un tiesību akti

Līgumsaistības, kas nav ietvertas Regulā (EK) Nr. 593/2008 par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām (Roma I), OV L 177, 2008. gada 4. jūlijs, 6. lpp., regulē saskaņā ar pušu skaidri vai konsekventi noteiktiem tiesību aktiem. Ja tiesību akti nav norādīti, noteicošie ir puses, kura veic līgumam raksturīgo saistību izpildi, pastāvīgās dzīvesvietas/darījumdarbības vietas valsts tiesību akti (SPTL 53. pants).

Uz patērētāju līgumiem attiecas īpašas kolīziju tiesību normas. Vairākās patērētāju tiesību aizsardzības direktīvās paredzētās kolīziju tiesību normas ir transponētas Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 13.a panta 1. punktā, kas pamatā ierobežo piemērojamo tiesību aktu izvēles iespējas, lai nodrošinātu patērētāju aizsardzību.

3.2 Ārpuslīgumiskās saistības

Ārpuslīgumiskās tiesības pieprasīt atlīdzību, kuras nav ietvertas Regulā (EK) Nr. 864/2007 par tiesību aktiem, kas piemērojami ārpuslīgumiskām saistībām (Roma II), OV L 199, 2007. gada 31. jūlijs, 40. lpp., regulē saskaņā ar pušu skaidri vai konsekventi noteiktajiem tiesību aktiem. Ja tiesību akti nav norādīti, noteicošie ir tās valsts tiesību akti, kurā izdarīta kaitējuma izraisījusi rīcība. Tomēr, ja iesaistītajām pusēm ir ciešāka saikne ar vienu un tās pašas, taču citas valsts tiesību aktiem, tad noteicošie ir minētās valsts tiesību akti (SPTL 48. pants).

Šajā kolīziju normā ir norādīti noteicošie tiesību akti jautājumos par to, vai ir pienākums maksāt kompensāciju, kuram tā ir jāmaksā un kādā apmērā. Tajā ietverti arī jautājumi par līdzatbildību un cietušās puses tiešu prasību pret apdrošinātāju, kā arī prasību par kaitējuma atlīdzināšanu noilgumu.

Kompensāciju prasības par satiksmes negadījumiem, uz kurām attiecas 1971. gada 4. maija Hāgas Konvencija par tiesību aktiem, kas piemērojami ceļu satiksmes negadījumiem, ir jāiesniedz atbilstīgi šai Konvencijai.

Ārpuslīgumiskas kompensāciju prasības attiecībā uz jonizējošas radiācijas izraisītu kaitējumu, kas radies Austrijā, pēc cietušās puses pieprasījuma ir jāizskata saskaņā ar Austrijas tiesību aktiem (1999. gada *AtomHG* 23. panta 1. punkts). Ja jonizējošas radiācijas kaitējums rodas ārvalstīs un tas ir jāizskata saskaņā ar Austrijas tiesību aktiem, tad kaitējums ir jākompensē tikai tādā mērā, kādā to paredz cietušās puses personālstatūts (*lex personalis*) (1999. gada *AtomHG* 23. panta 2. punkts).

Darbības veikšanu citas puses vārdā bez tās pilnvarojuma (*negotiorum gestio*) un prasījumus, kas izriet no netaisnas iedzīvošanās, reglamentē Regula Roma II.

3.3 Personas statuss, tā aspekti saistībā ar civilstāvokli (vārds, dzīvesvieta, rīcībspēja)

Personālstatūtu reglamentē tās valsts tiesību akti, kuras valstspiederīgā ir persona. Ja personai ir vairāku valstu valstspiederība, tad noteicošie ir tās valsts tiesību akti, ar kuru personai ir ciešākā saikne, tomēr noteicošā vienmēr ir Austrijas pilsonība. Bēgļu un bezpavalstnieku personālstatūtu reglamentē tās valsts tiesību akti, kurā tie parasti uzturas (SPTL 9. pants).

Personas vārda lietošanu regulē saskaņā ar tai atbilstīgo personālstatūtu – neatkarīgi no tā, kāds bijis šī vārda lietojuma pamatojums (SPTL 13. pants).

Tāpēc, piemēram, laulībā uzvārdu neregulē atbilstīgi laulības statūtam, bet gan ņemot vērā uzvārda statūtu. Vārda formas noteikšanas paziņojumiem piemēro SPTL 8. pantā noteikto vispārīgo formas statūtu (attiecīgi tiesiskās darbības formu regulē saskaņā ar tiem pašiem tiesību aktiem, ar ko regulē pašu tiesisko darbību; tomēr pietiek ar tās valsts formālo prasību ievērošanu, kurā ir veikta tiesiskā darbība.) Saskaņā ar tiesu praksi personālstatūta (valstspiederības) maiņa automātiski nenozīmē tā vārda maiņu, kas iegūts, spēkā esot

iepriekšējam personālstatūtam.

Personas tiesību un rīcības spēja arī reglamentē atbilstīgi tās personālstatūtam (SPTL 12. pants). Minētā atsauce ietver visus rīcības spējas ierobežojumus, piemēram, garīgas slimības dēļ, taču ne vecumu, no kura var slēgt laulību. Ja persona sasniegusi pilngadību, tad tā arī paliek pilngadīga, pat ja atbilstīgi jaunajam personālstatūtam tā pilngadību vēl nav sasniegusi.

3.4 Tiesisko attiecību noteikšana starp vecākiem un bērniem, ieskaitot adopciju

3.4.1 Tiesisko attiecību noteikšana starp vecākiem un bērniem

Prasības par bērna atzīšanu par laulībā dzimušu un šā statūta apstrīdēšanu regulē atbilstīgi laulāto personālstatūtam bērna dzimšanas brīdī vai laulības šķiršanas laikā, ja laulība tika šķirta pirms bērna dzimšanas. Ja laulātajiem ir dažādi personālstatūti, izšķirīgais ir bērna personālstatūts viņa dzimšanas brīdī. Šīs kolīziju normas piemērošanas jomā ietilpst vīra paternitātes prezumpcija, pamatojums, lai apstrīdētu to, ka bērns ir dzimis laulībā, un arī jautājums par to, kurām personām ir tiesības apstrīdēt to, ka bērns ir dzimis laulībā, kā arī šādas apstrīdēšanas termiņi.

Prasību par ārī laulībā dzimuša bērna leģitimāciju, iesniedzot leģitimācijas paziņojumu (piemēram, valsts suverenitātes atgūšanas gadījumā) regulē atbilstīgi tēva personālstatūtam (SPTL 23. pants).

Saskaņā ar leģitimācijas konvenciju bērna leģitimācija, vecākiem pēc tam noslēdzot laulību, ir spēkā, ja tā ir spēkā atbilstīgi tēva vai mātes valsts tiesību aktiem.

Priekšnosacījumus ārī laulībā dzimuša bērna paternitātes noteikšanai un atzīšanai regulē atbilstīgi viņa personālstatūtam dzimšanas brīdī. Turpmākais bērna personālstatūts ir noteicošais tad, ja paternitātes noteikšana un atzīšana ir pieļaujama atbilstīgi šim statūtam, nevis personālstatūtam bērna dzimšanas brīdī. Tiesību akti, saskaņā ar kuriem nosaka vai atzīst paternitāti, ir noteicošie arī tās apstrīdēšanas gadījumā (SPTL 25. pants).

Vecāku un bērnu attiecības: bērna leģitimācijas un atzīšanas par laulībā dzimušu, un viņa dzimšanas ārī laulībā sekas regulē atbilstīgi viņa personālstatūtam. SPTL 24. un 25. pantā aptverti šādi jautājumi: bērna aprūpe un audzināšana, viņa līdzekļu pārvaldība un lietošana, viena vai abu vecāku īstenota likumīgā pārstāvība, tostarp prasība oficiāli apstiprināt dažas pārstāvības darbības, vecāku vai tēva varas nodibināšana pēc vecāku šķiršanās un savstarpējas uzturlīdzekļu prasības. Šā panta noteikumi lielā mērā ir pārņemti no Hāgas Konvencijas par nepilngadīgo aizsardzību un 1961. gada Hāgas Konvencijas par bērnu aizsardzību – gadījumos, kuros tā vēl ir spēkā (attiecībā uz Turciju un Makao). Atbilstoši tam atbildīgajām iestādēm attiecībā uz nepilngadīgo aizsardzības pasākumiem jāpiemēro savi tiesību akti; parasti kompetentās iestādes ir dzīvesvietas valsts iestādes.

Ja attiecībā uz maternitātes un paternitātes jautājumiem ņem vērā personālstatūtu konkrētā brīdī, jautājumi saistībā ar vecāku un bērna radniecību ir atkarīgi no bērna attiecīgā personālstatūta. Mainoties personālstatūtam, vecāku un bērnu attiecības jāvērtē saskaņā ar jauno personālstatūtu no tā maiņas brīža (atbilstošo piesaistes faktoru maiņa, valstspiederība).

Judikatūrā atkārtoti netiek piemēroti ārvalstu tiesību sistēmu aizbildnības noteikumi, pamatojot ar to, ka tie ir pretrunā ar sabiedrisko kārtību, ja tajos netiek ņemtas vērā bērna labākās intereses.

3.4.2 Adopcija

Saskaņā ar SPTL 26. pantu bērna adopciju un adopcijas izbeigšanu reglamentē atkarībā no katra adoptētāja personālstatūta. Turklāt izšķiroša nozīme ir bērna personālstatūtam, taču gadījumā, kad bērns ir nepilngadīgs, tikai tādā apmērā, kādā tas paredz bērna vai trešās personas, ar kuru bērnu saista ģimeniski-tiesiskas attiecības, piekrišanu. Priekšnosacījumi bērna adoptēšanai ir, piemēram, adoptētāju vecums, vecuma atšķirība starp adoptētājiem un adoptējamo bērnu, jautājums par to, vai un kādos apstākļos adoptētāju pašu bērni var būt par šķērslī cita bērna adopcijai, kā arī visas nepieciešamās piekrišanas un iespēja oficiāli aizstāt atteiktu piekrišanu.

Bērna adopcijas sekas regulē atbilstīgi adoptētāju personālstatūtam vai, ja adoptētājs ir viens laulātais pāris – atbilstīgi noteicošajiem tiesību aktiem, kas reglamentē laulības personiskās tiesiskās sekas. Pēc viena laulātā nāves minēto seku regulēšanā noteicošais ir otra laulātā personālstatūts.

Attiecībā uz mantojuma tiesībām bērna adopcijas sekas regulē nevis atbilstīgi adopcijas statūtam, bet gan mantojuma statūtam.

Bērna adopcija kā tāda ir pabeigts faktiskais apstāklis, tāpēc regulējums nemainās, ja laika gaitā mainās personālstatūts vai piesaistes faktors. Bērna adopcija pēc būtības ir pastāvīgas tiesiskas attiecības. Tāpēc bērna adoptēšanas sekas noteicošais statūts ir maināms, proti, tas ir atkarīgs no adoptētāja atbilstīgā personālstatūta.

3.5 Laulība, pāru kopdzīve bez laulības, partnerattiecības, laulības šķiršana, laulāto atšķiršana, uzturēšanas saistības

3.5.1 Laulība

Laulības formu Austrijā regulē saskaņā ar Austrijas tiesību aktiem, bet ārvalstīs noslēgtas laulības formu — saskaņā ar katra saderinātā personālstatūtu, tomēr pietiek ar tās vietas prasību oficiālo ievērošanu, kurā laulība noslēgta (SPTL 16. pants). Ar ierobežoto atsauci uz laulības noslēgšanas vietas oficiālajām formālajām prasībām ir domātas norādīto tiesību materiāltiesiskās normas, atgriezenisku vai tālākvirzošu atsauci vietējos tiesību aktos neņem vērā (izņemot SPTL 5. pantu).

Priekšnosacījumi laulības slēgšanai un laulības neesamībai, kā arī laulības atzīšanai par neesošu (kas ir jānodala no laulības šķiršanas) ir jāvērtē atsevišķi attiecībā uz katru no saderinātajiem atbilstoši viņa personālstatūtam (SPTL 17. pants). Ja atbilstoši viena saderinātā vai abu saderināto personālstatūtam piemērojamās tiesībās nav paredzētas laulības viena saderinātā vai abu saderināto dzimuma dēļ, tad priekšnosacījumi laulības noslēgšanai ir jāvērtē atbilstoši tās valsts tiesībām, kurā tiek slēgta laulība.

Šī kolīzijas norma attiecas uz visām būtiskajām prasībām laulības noslēgšanai, tas ir, uz minimālo vecumu, vai pastāv šķēršļi laulības noslēgšanai, uz visām nepieciešamajām piekrišanām un to aizstāšanu.

Saskaņā ar SPTL 18. pantu ar laulību saistītās personiskās tiesiskās sekas regulē atbilstīgi laulāto kopīgām personālstatūtam, taču, ja šāda kopīga statūta nav – atbilstīgi pēdējam kopīgajam statūtam, ja viens no laulātajiem to ir saglabājis. Pretējā gadījumā laulības sekas regulē atbilstīgi tās valsts tiesību aktiem, kurā abi laulātie parasti uzturas, bet, ja nav šādas dzīvesvietas valsts – atbilstīgi tās valsts tiesību aktiem, kura bija abu pēdējā dzīvesvietas valsts, ja viens no laulātajiem šo statūtu ir saglabājis.

Šīs kolīzijas normas piemērošanas jomā jo īpaši ietverti pienākumi, kas attiecas uz laulāto kopdzīvi, laulāto dzīvesvietu, pienākumu sniegt atbalstu, kā arī laulātā tiesības uz apgādību. Tajā nav ietvertas laulības uzvārda izmantošanas tiesības vai laulāto mantisko attiecību regulējums. Atsauki drīkst mainīt, jo, ja piesaistes faktori mainās, tad par noteicošiem var kļūt citi tiesību akti.

3.5.2 Pāru kopdzīve bez laulības un partnerattiecības

Ar Likumu par reģistrētajām partnerattiecībām (*Gesetz über die eingetragene Partnerschaft*) SPTL ir papildināts ar 22.a līdz 27.d pantu.

Reģistrēto partnerattiecību, to spēkā neesamības un šķiršanas priekšnosacījumus (un to formu) regulē saskaņā ar tās valsts tiesību aktiem, kurā šīs partnerattiecības dibinātas (SPTL 27.a pants).

Saskaņā ar SPTL 27.b pantu reģistrētu partnerattiecību personiskās sekas regulē atbilstīgi tās valsts tiesību aktiem, kurā abi reģistrētie partneri parasti uzturas, bet, ja šādas dzīvesvietas valsts nav – atbilstīgi tās valsts tiesību aktiem, kura bija abu pēdējā dzīvesvietas valsts, ja viens no partneriem šo statūtu ir saglabājis. Attiecīgi, ja nav iespējams piemērot dzīvesvietas valsts tiesību aktus vai arī šie tiesību akti nereglamentē personiskās tiesiskās sekas, izšķirošā loma ir reģistrēto partneru kopējam personālstatūta vai, ja tāda nav – pēdējam kopējam personālstatūtam, ja viens no partneriem šo statūtu ir saglabājis. Citos gadījumos piemēro Austrijas tiesību aktus – arī tad, ja personālstatūts nereglamentē reģistrētu partnerattiecību personiskās sekas.

Mantiskās attiecības reģistrētajās partnerattiecībās regulē atbilstīgi Regulai (ES) 2016/1104 par reģistrētu partnerattiecību mantiskajām sekām, ko faktiski piemēro 2019. gada 29. janvārā.

Reģistrētu partnerattiecību šķiršana ir jāregulē atbilstīgi tās valsts tiesību aktiem, kurā ir abu reģistrēto partneru pastāvīgās dzīvesvietas vieta šķiršanās laikā, bet, ja šādas pastāvīgās dzīvesvietas nav – atbilstīgi tās valsts tiesību aktiem, kura bija abu pēdējā dzīvesvietas valsts, ja viens no partneriem šo statūtu ir saglabājis. Attiecīgi,

ja nav iespējams piemērot dzīvesvietas valsts tiesību aktus vai arī reģistrētās partnerattiecības nav iespējams izšķirt, balstoties uz iesniegtajiem faktiem, noteicošais ir reģistrēto partneru kopējais personālstatūts, vai, ja tāda nav – pēdējais kopējais personālstatūts, ja viens no partneriem to ir saglabājis. Citos gadījumos piemēro Austrijas tiesību aktus – arī tad, ja personālstatūts nepieļauj reģistrētu partnerattiecību šķiršanu, balstoties uz iesniegtajiem faktiem.

3.5.3 Laulības šķiršana un laulāto atšķiršana

Saskaņā ar SPTL 20.pantu laulības šķiršanas aspektus, kurus nereglamentē Regula Roma III (Padomes Regula (ES) Nr. 1259/2010, ar kuru īsteno ciešāku sadarbību attiecībā uz tiesību aktiem, kas piemērojami laulības šķiršanai un laulāto atšķiršanai, OV L 343, 2010. gada 29. decembris, 10. lpp.) (šķiršanās mantiskās sekas), regulē saskaņā ar tiem tiesību aktiem, kas ir noteicoši laulības personiskajām tiesiskajām sekām. Tā kā svarīgs ir šķiršanās laiks, atsaucē nav maināma.

Laulāto mantiskās attiecības regulē atbilstīgi tiesību aktiem, ar kuriem īsteno Regulu (ES) 2016/1103 par laulāto mantiskajām attiecībām, kura faktiski piemērojama no 2019. gada 29. janvāra.

Austrijas tiesību aktos nav paredzēta laulāto atšķiršana. Tiktāl, cik to nereglamentē Regula Roma III, procesu saista ar SPTL 1. pantu, ņemot vērā ciešāko saikni. Ciešākā saikne tiesu praksē būtu atrodamā pēc analogijas ar SPTL 20. pantu.

3.5.4 Uzturēšanas saistības

Padomes Regula (EK) Nr. 4/2009 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās, OV L 7, 1. lpp. (ES Uzturlīdzekļu Regula) uzturlīdzekļu statūta jautājumā atsaucas uz 2007.gada 23.novembra Hāgas Protokolu par uzturēšanas pienākumiem piemērojamiem tiesību aktiem. Attiecīgi primāri ir piemērojami tās valsts tiesību akti, kurā persona, kam pienākas uzturlīdzekļi, pastāvīgi uzturas (to papildina *lex fori* tendences, īpašie piesaistes faktori, aizsargklauzula pret "pārsteiguma" prasījumiem un ļoti ierobežota iespēja izvēlēties piemērojamās tiesības).

3.6 Laulāto mantiskās attiecības

Laulāto mantiskās attiecības regulē atbilstīgi tiesību aktiem, ar kuriem īsteno Regulu (ES) 2016/1103 par laulāto mantiskajām attiecībām (skatīt iepriekš).

3.7 Testamenti un mantojums

Mantojuma tiesības reglamentē ES Mantojuma regula (Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 4. jūlija Regula (ES) Nr. 650/2012 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un publisku aktu akceptēšanu un izpildi mantošanas lietās un par Eiropas mantošanas apliecības izveidi, OV L 201, 2012. gada 27. jūlijs, 107. lpp.). Senākām lietām tiek piemērots SPTL 28. pants, saskaņā ar kuru mantojuma jautājumus regulē atbilstīgi mirušā personālstatūtam nāves brīdī. Šajā kolīziju normā principā ietilpst arī mantojuma parādsaistības un mantojuma tiesību pārņemšana. Taču, ja mantojuma process notiek Austrijā, tad mantojuma tiesību pārņemšana un īpašuma parādsaistības regulē saskaņā ar Austrijas tiesību aktiem (SPTL 28. panta 2. punkts).

3.8 Nekustamais īpašums

Lietu tiesību, tostarp valdījuma tiesību iegūšanu un zaudēšanu attiecībā uz ķermeniskām lietām regulē atbilstīgi tās valsts tiesību aktiem, kurā lietas atrodas iegūšanas vai zaudēšanas pamatā esošo faktiskos apstākļu pabeigšanas brīdī. Lietu tiesisko klasifikāciju un tiesību saturu regulē atbilstīgi tās valsts tiesību aktiem, kurā lietas atrodas (SPTL 31. pants).

Kolīziju normas piemērošanas jomā jo īpaši ietvertas īpašuma tiesības, servitūti (apgrūtinājumi), ķīlas, būvniecības tiesību akti, dzīvokļa īpašuma tiesības, kā arī atrunas par īpašumtiesību paturēšanu vai saglabāšanu, kuras ir spēkā attiecībā pret trešām pusēm. Šis tiesību akts regulē arī īpašumtiesību nodošanas sekas.

Turpmāka lietas atrašanās vietas maiņa neietekmē piemērojamos tiesību aktus, jo tiesību pārņemšana atspoguļo pabeigtus faktiskos apstākļus.

Tiesību pārņemšanas sekas reglamentē attiecīgās atrašanās vietas tiesību akti, tātad šis piesaistes faktors ir mainīgs. Atbilstīgi šiem tiesību aktiem regulē jautājumus par īpašnieka tiesiskās aizsardzības apmēru un to, vai puse, kam pieder īpašumtiesības, ir pilnvarota tās nodot citai personai un kāda apmērā, piemēram, iekļātu nodrošinājumu pārdot arī bez tiesas iejaukšanās, kā arī citus jautājumus.

Attiecībā uz transportlīdzekļiem ir īpaši noteikumi (SPTL 33. pants). Reģistrā ierakstīto ūdens un gaisa transportlīdzekļu īpašumtiesības regulē atbilstīgi tās valsts tiesību aktiem, kas tos reģistrējusi, bet dzelzceļa transportlīdzekļu gadījumā noteicošie ir tās valsts tiesību akti, kurā atrodas tā dzelzceļa uzņēmuma faktiskā galvenā pārvalde, kas savā darbībā izmanto šos transportlīdzekļus. Tiesiski un obligāti pamatotām ķīlas tiesībām vai likumīgām īpašumtiesību saglabāšanas tiesībām, ar ko garantē kompensācijas prasījumus par transportlīdzekļa nodarītu kaitējumu vai ar tiem saistītus izdevumus, piemēro tās valsts tiesību aktus, kurā lietas atradās faktisko apstākļu pabeigšanas brīdī.

Arī attiecībā uz nekustamām ķermeniskām lietām ir īpaši noteikumi: ja lietu tiesības attiecībā uz nekustamām lietām ietilpst arī citas kolīziju normas (piemēram, normas, kas regulē laulāto mantiskās attiecības) piemērošanas jomā, prevalē atsauce uz lietu tiesību aktiem jeb piesaiste tās valsts tiesību aktiem, kurā lieta atrodas.

Attiecībā uz bezķermeniskām lietām nav kolīziju normas. Saskaņā ar SPTL 1. pantu tās būtu jāregulē atbilstīgi tiem īpašuma tiesību aktiem, ar kuriem tām ir visciešākā saikne. Ar dokumentu apliecinātas tiesības regulē atbilstīgi *lex cartae*. SPTL 33. panta a. apakšpunktā, ar ko ievieš Direktīvas 2002/47/EK par finanšu nodrošinājuma līgumiem 9. pantu ar plašāku piemērošanas jomu, ietverta īpaša norma par vērtspapīriem, kas pārvedami ar vērtspapīru banku starpniecību. Vērtspapīriem norēķinu sistēmās piemēro īpašos noteikumus, kas izklāstīti 16. un 18. pantā Norēķinu galīguma likumā, ar ko ievieš Norēķinu galīguma direktīvu 98/26/EK.

3.9 Maksātspēja

Starptautiskie maksātspējas tiesību akti ir ietverti Maksātspējas kodeksa (IO) 7. daļā. Saskaņā ar šā likuma 217. pantu šie noteikumi jāpiemēro tikai tad, ja starptautiskajos tiesību aktos vai jo īpaši Eiropas Savienības tiesību aktos – pirmkārt Regulā (ES) Nr. 848/2015 par maksātspējas procedūrām (ES Maksātspējas regulā) –, nav paredzēti citi noteikumi. Noteikumi lielā mērā atbilst attiecīgajiem ES Maksātspējas regulas noteikumiem.

Maksātspējas procedūru uzsākšanas prasībām un šo procedūru sekām principā piemēro tās valsts tiesību aktus, kurā uzsāktas šīs procedūras. IO 221. līdz 235. pantā jo īpaši ietverti noteikumi par trešo pušu lietu tiesībām, kompensācijas prasībām, īpašumtiesību saglabāšanu, līgumiem par nekustamām lietām, regulētiem tirgiem, darba līgumiem, par tādu maksātspējas procedūru sekām, kas veiktas saistībā ar obligāti reģistrējamām tiesībām, kaitnieciskām darbībām piemērojamajiem tiesībām, par trešo personu – labticīgo ieguvēju aizsardzību, par vēl neatrisinātu juridisku strīdu sekām, par *lex rei sitae* attiecībā uz īpašumtiesību vai citu tiesību īstenošanu, kompensācijas prasību un pārjaunojuma nolīgumiem, atpirkšanas līgumiem un par maksājumiem pēc maksātspējas procedūru uzsākšanas.

Gadījumā, ja šie noteikumi pārklājas ar SPTL vai citu kolīziju normu noteikumiem, prevalē speciālās Maksātspējas kodeksa normas.

Lapa atjaunināta: 29/10/2024

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.